EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.1.2023.
COM(2023) 53 final

2023/0018 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS,

ar ko attiecībā uz makrofinansiālās palīdzības apjomu Moldovas Republikai groza Lēmumu (ES) 2022/563

{SWD(2023) 25 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

2022. gadā ekonomiskā situācija pasaulē pasliktinājās. Apstākļi, kas bija pamatā Moldovas pirmajam makrofinansiālās palīdzības (MFP) pieprasījumam, kurš tika iesniegts 2022. gadā, kļuva vēl grūtāki. Valsti gan tieši, gan netieši ietekmē Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, kurš notiek vienlaikus ar enerģētikas krīzi, kas Moldovā sākās 2021. gada oktobrī. Turklāt kopš kara sākuma vairāk nekā pusmiljons cilvēku ir šķērsojuši Moldovas robežu, un aptuveni 90 000 no viņiem joprojām uzturas valstī. Tas rada papildu slogu Moldovas publiskajām finansēm. Līdz ar to vispārējais makroekonomiskais stāvoklis 2022. gadā ievērojami pasliktinājās. Pēc ievērojamas atveseļošanās, kas sekoja pandēmijai 2021. gadā, izaugsme 2022. gada pirmajos deviņos mēnešos strauji samazinājās, un valstī sākās dziļa recesija. Tā kā Moldovas rezerves krīzes mazināšanai ir ierobežotas, tā lūdza papildu palīdzību starptautiskajiem partneriem. Tādējādi ierosinātais MFP palielinājums ir daļa no plašākas ES un starptautiskās palīdzības Moldovai.

Pašreizējo MFP darbību Moldova lūdza 2021. gada 19. novembrī. Šo MFP 150 miljonu EUR apmērā (aizdevumu ar izdevīgiem noteikumiem un dotāciju veidā) Eiropas Parlaments un Padome pieņēma 2022. gada 6. aprīlī, un tā stājās spēkā 2022. gada 18. jūlijā. Pirmā izmaksa tika veikta 2022. gada 1. augustā, kad bija izpildīti ar MFP saistītie politikas nosacījumi. Šīs pašreizējās darbības ietvaros Moldovai līdz 2025. gada janvārim joprojām ir pieejami 100 miljoni EUR (aizdevumu ar izdevīgiem noteikumiem un dotāciju veidā). Otrā izmaksa ir gaidāma 2023. gada pirmajā ceturksnī.

Atbilstoši ierastajām MFP procedūrām darbība tika darīta pieejama Moldovai apvienojumā ar jaunu Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) vienošanos, kas tika pieņemta 2021. gada decembrī un papildināta 2022. gada maijā. Paplašinātais SVF atbalsts paplašinātās kreditēšanas mehānisma / paplašinātās finansēšanas mehānisma (PKM/PFM) programmas ietvaros sasniedz 795 miljonus USD.

Neraugoties uz esošo palīdzību Moldovai, pašreizējā enerģētikas krīze un Ukrainā notiekošā kara sekas joprojām rada ievērojamas problēmas. Saskaņā ar SVF jaunākajām aplēsēm (2022. gada decembris) Moldovas kopējais ārējā finansējuma iztrūkums 2023. gadā salīdzinājumā ar SVF pirmo programmas pārskatīšanu (2022. gada septembris) ir palielinājies par 430 miljoniem EUR (aptuveni 3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP)). Tas nozīmē, ka 2023. gadā kopējais finansējuma iztrūkums būs aptuveni 803 miljoni EUR (5 % no IKP). Ņemot vērā iepriekš minēto un saskaņā ar taisnīgas sloga sadales principu Komisija iesniedz Parlamentam un Padomei priekšlikumu palielināt MFP Moldovai par 145 miljoniem EUR, no kuriem 100 miljoni EUR ir aizdevumi un 45 miljoni EUR — dotācijas.

Papildu makrofinansiālā palīdzība tiktu izmaksāta divās jaunās daļās, kas tiktu sasaistītas ar: i) papildu politikas nosacījumiem; ii) labiem panākumiem asociācijas nolīguma un padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas (*DCFTA*) īstenošanā; iii) pozitīviem rezultātiem SVF programmas īstenošanā. Politikas nosacījumi, kas sasaistīti ar abām jaunajām izmaksām, balstītos uz nosacījumiem, par kuriem panākta vienošanās Saprašanās memorandā par pašreizējo MFP. Tas stiprinātu programmas fokusu un nodrošinātu saskaņotību ar ES un Moldovas politikas prioritātēm un Moldovas valdības programmu. Papildu atbalsts atbilst arī pastiprinātajām ES un Moldovas attiecībām kandidātvalsts statusa ietvaros, kas Moldovai tika piešķirts 2022. gada 23. jūnijā.

Sagaidāms, ka ierosinātās darbības īstenošana būs cieši saistīta ar papildu ES atbalstu no budžeta operācijām, ko finansē no Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta (*NDICI*).

Kā sīkāk izklāstīts šim priekšlikumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā, Komisija ir ņēmusi vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta veikto politiskās situācijas novērtējumu un uzskata, ka politiskie un ekonomiskie priekšnosacījumi ierosinātajai MFP darbībai ir izpildīti.

- **Vispārīgais konteksts**

Krievijas iebrukumam Ukrainā bija spēcīga negatīva ietekme uz Moldovas ekonomiku arvien sarežģītākā globālā kontekstā. No 2022. gada janvāra līdz septembrim Moldovas ekonomika saruka par 4 %, kas liecina par dziļu recesiju šajā gadā kopumā. Sarukumu lielā mērā noteica mājsaimniecību patēriņa un ieguldījumu samazināšanās. Ražošanas ziņā ļoti negatīva ietekme uz izaugsmi pēc sausuma 2022. gada vasarā bija lauksaimniecībai. Enerģētikas krīze, kas padziļinājās 2022. gadā, radīja papildu slogu Moldovas publiskajām finansēm. Straujais enerģijas cenu kāpums veicināja augsto inflāciju un radīja vajadzību pēc papildu izdevumiem, ar ko subsidēt visneaizsargātākos patērētājus.

Moldovas izredzes arī 2023. gadā izskatās drūmas. Paredzams, ka valsti vēl vairāk ietekmēs Krievijas pieaugošie uzbrukumi Ukrainai un ekonomikas lejupslīde visā ES (Moldovas galvenā tirdzniecības partnere). Saskaņā ar SVF prognozi (2022. gada novembris) paredzams, ka 2023. gadā izaugsme pieaugs tikai mēreni, sasniedzot 1,5 %, un pirmskrīzes līmenī atgriezīsies tikai 2024.–2025. gadā.

Sagaidāms, ka 2023. gadā inflācija ievērojami samazināsies, taču joprojām būs rakstāma ar divciparu skaitli, vidēji sasniedzot 13,7 % salīdzinājumā ar 28,5 % 2022. gadā. Enerģijas un pārtikas cenu straujais lēciens veicināja augsto 2022. gada inflāciju, kas augstāko līmeni (34 %) sasniedza oktobrī. Reaģējot uz spēcīgo inflācijas spiedienu, centrālā banka pērn trīs reizes paaugstināja (pavisam par 9 procentpunktiem) bāzes procentu likmi līdz 21,5 %. Gada beigās inflācija sāka samazināties, tomēr mēreni (novembrī – 31 %), izraisot nelielu bāzes likmes lejupvērstu korekciju līdz 20 %.

Paredzams, ka budžeta deficīts 2023. gadā saglabāsies liels — 6 % no IKP salīdzinājumā ar 4,2 % no IKP 2022. gadā. Liela daļa palielinājuma būs saistīta ar lielākiem izdevumiem visneaizsargātāko patērētāju labā enerģijas tarifu pieauguma dēļ, kā arī ar zināmu algu palielinājumu publiskajā sektorā, kas tiek uzskatīts par nepieciešamu, ņemot vērā straujo inflācijas pieaugumu. Moldovas valsts parāda attiecība pret IKP ir zema salīdzinājumā ar vairumu reģionālo partneru, bet paredzams, ka 2023. gadā tā palielināsies līdz 38 % no IKP salīdzinājumā ar 36 % no IKP 2022. gada beigās. Daudzpusējie kreditori pagarināja aptuveni 95 % no Moldovas ārējā parāda ar izdevīgiem nosacījumiem. Tomēr, ņemot vērā valsts lielo jutību pret ārējiem satricinājumiem, SVF ir pārskatījis savu Moldovas parāda grūtību riska vērtējumu no zema uz vidēju.

Runājot par ārējiem faktoriem, tekošā konta deficīts joprojām ir augsts, proti, 13,7 % no IKP 2022. gada trešajā ceturksnī, un paredzams, ka 2023. gadā tas saglabāsies līdzvērtīgā līmenī 11,8 % apmērā no IKP. To lielā mērā nosaka liela negatīva tirdzniecības bilance, kas 2022. gada trešajā ceturksnī bija aptuveni 32 % no IKP. Tomēr pārvedumi 14,2 % apmērā no IKP kopumā saglabājās stabili, neraugoties uz dažām sākotnējām prognozēm, ka pārvedumi no ārvalstīm, sevišķi no Krievijas un Neatkarīgo Valstu Sadraudzības, būtiski samazināsies. Neto ārvalstu tiešās investīcijas 2022. gada pirmajā pusē uzrādīja zināmu noturību (galvenokārt uzņēmumu lielās reinvestētās peļņas dēļ). Tomēr kara izraisītās nenoteiktības dēļ SVF

prognozē (2022. gada novembris) paredzēts, ka tās strauji kritīsies, 2022. gadā kopumā samazinoties līdz 0,4 % no IKP.

Kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā sākuma Moldovas ārvalstu valūtas rezerves ir ļoti svārstījušās, tāpēc centrālā banka ir veikusi apjomīgus intervences pasākumus. Sākotnēji Moldovas ārvalstu valūtas rezerves ievērojami saruka no 3,9 miljardiem USD 2021. gada beigās (5,5 mēnešu imports) līdz 3,3 miljardiem USD (4,5 mēnešu imports) zemākajā punktā 2022. gada aprīlī. To lielā mērā izraisīja strauja banku noguldījumu izņemšana. Arī Moldovas lejas vērtība 2022. gada pirmajā pusē attiecībā pret ASV dolāru nokritās par aptuveni 7 %. Lai gan rezervju līmenis līdz 2022. gada beigām tika atjaunots, riski joprojām ir lejupvērsti, kas lielā mērā saistīts ar Ukrainā notiekošo karu. Centrālā banka prognozē rezervju samazināšanos 2023. gada sākumā, kas daļēji skaidrojams ar mērenu ekonomikas atveseļošanos un lielāku importa pieprasījumu, kā arī papildu svārstībām ārvalstu valūtas tirgū.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Ierosinātais MFP palielinājums papildinātu resursus, kas Moldovai piešķirti saskaņā ar pašreizējo darbību, kuru Parlaments un Padome pieņēma 2022. gada 6. aprīlī saskaņā ar Lēmumu (ES) 2022/563 par MFP piešķiršanu Moldovai 150 miljonu EUR apmērā aizdevumos un dotācijās. Papildu nosacījumi, kas saistīti ar palielināto summu, balstītos uz reformu prioritātēm, kas izklāstītas spēkā esošajā saprašanās memorandā, galveno uzmanību pievēršot publisko finanšu pārvaldībai, tiesiskumam, korupcijas apkarošanai, uzņēmējdarbības vides uzlabošanai un turpmāku reformu veicināšanai enerģētikas nozarē.

- **Saskanība ar citām ES politikas jomām**

ES un Moldova gadu gaitā ir izveidojušas ciešas politiskās un ekonomiskās attiecības, kuru rezultātā tika noslēgts asociācijas nolīgums (t. sk. padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības nolīgums), kas tika parakstīts 2014. gada 27. jūnijā un stājās spēkā 2016. gada 1. jūlijā. ES un Moldovas asociācijas programmā ir noteikts kopīgā darba prioritāšu saraksts. 2022. gada 22. augustā tika pieņemta atjaunināta asociācijas programma 2021.–2027. gadam.

Pēc Moldovas 2022. gada 3. marta pieteikuma ES 2022. gada 23. jūnijā piešķīra Moldovai kandidātvalsts statusu ar nosacījumu, ka šī valsts veiks vairākus pasākumus, sevišķi tiesiskuma, tieslietu nozares reformas, korupcijas apkarošanas un pamattiesību jomā.

Arī Moldovas ekonomiskās saiknes ar ES ir labi attīstītas. ES joprojām ir Moldovas lielākā tirdzniecības partnere — tirdzniecība ar ES 2021. gadā veidoja 50 % no valsts kopējā tirdzniecības apjoma (aptuveni 61 % no kopējā eksporta un 44 % no kopējā importa).

Kandidātvalstis un valstis, uz kurām attiecas Eiropas kaimiņattiecību politika, ir tiesības saņemt MFP (ja tās izpilda dažādus nosacījumus). Palielinātā MFP papildinātu dotācijas, kas piesaistītas saskaņā ar *NDICI* un ko 2023. gadā pastiprināja papildu resursi 55 miljonu EUR apmērā, un citas ES programmas. Palielinātā MFP arī papildinātu nosacījumus, kas paredzēti budžeta atbalsta paketēs, kuras pašlaik īsteno ES. Atbalstot attiecīgu makroekonomiskās politikas un strukturālo reformu satvaru, ES MFP palielina ES vispārējās finansiālās palīdzības pievienoto vērtību un efektivitāti, tai skaitā ar citu finanšu instrumentu palīdzību.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir LESD 212. pants.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Subsidiaritātes princips ir ievērots. Dalībvalstis, darbojoties atsevišķi, nevar pietiekamā mērā sasniegt mērķi atjaunot īstermiņa makroekonomisko stabilitāti Moldovā, un to labāk spēj izdarīt Eiropas Savienība. Galvenie iemesli tam ir budžeta ierobežojumi valstu līmenī un vajadzība koordinēt līdzekļu devēju darbību, lai maksimāli palielinātu palīdzības apmēru un efektivitāti.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu. Tas aprobežojas ar īstermiņa makroekonomiskās stabilitātes sasniegšanai nepieciešamo minimumu un nepārsniedz to, kas vajadzīgs šim nolūkam.

Kā Komisija noteikusi, pamatojoties uz SVF aplēsēm paplašinātās finansēšanas mehānisma kontekstā, palielinātās MFP ierosinātā summa 295 miljonu EUR apmērā, ieskaitot tās pašreizējo summu, atbilst 33 % no Moldovas aplēstā atlikušā finansējuma iztrūkuma 2022.–2024. gadā. Tas ir saskaņā ar standarta praksi attiecībā uz sloga sadali makrofinansiālās palīdzības pasākumu ietvaros. Saskaņā ar Ekonomikas un finanšu padomes 2002. gada 8. oktobra secinājumiem maksimālā robeža kandidātvalstij un valstij ar asociācijas nolīgumu ir 60 %. Ir ņemta vērā arī palīdzība, ko Moldovai apsolījuši citi divpusējie un daudzpusējie līdzekļu devēji.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Projektu finansēšana vai tehniskā palīdzība nebūtu piemērota vai pietiekama, lai sasniegtu makroekonomikas mērķus. Salīdzinot ar citiem ES instrumentiem, galvenā MFP pievienotā vērtība būs ārējā finansējuma iegūšanas atvieglošana, kā arī palīdzība stabilas makroekonomiskās vides izveidei, tostarp veicinot maksājumu bilances un budžeta ilgtspēju un pienācīgus pamatnosacījumus strukturālajām reformām. Palīdzot izveidot pienācīgu vispārējo politikas satvaru, MFP var palielināt to pasākumu efektivitāti, kuri Moldovā finansēti ar citiem, specifiskākiem ES finanšu instrumentiem.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Makrofinansiālo palīdzību sniedz kā būtisku daļu no starptautiskā atbalsta, kas paredzēts Moldovas ekonomikas stabilizācijai. Sagatavojot šo priekšlikumu, Komisijas dienesti ir apspriedušies ar SVF un Pasaules Banku, kam jau ir plašas finansējuma programmas. Komisija 2023. gada 12. janvārī konsultējās ar Ekonomikas un finanšu komiteju (aizstājējiem), kas apstiprināja priekšlikuma projektu. Komisija ir arī regulāri sazinājusies ar Moldovas iestādēm.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Saskaņā ar Finanšu regulas prasībām Covid-19 MFP paketes kontekstā Komisijas dienesti veica Moldovas finanšu un administratīvās aprites darbības novērtējumu. Tas tika darīts, lai pārliecinātos, ka programmas atbalsta, tostarp MFP, pārvaldībai ieviestās procedūras sniedz pietiekamas garantijas. 2020. gada jūnijā tika saņemts konsultāciju uzņēmuma sagatavots galīgais ziņojums par operatīvo novērtējumu. Ziņojumā norādīts, ka kopš 2015. gada, kad tika veikts pēdējais pasākums, publisko finanšu pārvaldības sistēmās un citā finanšu apritē ir panākts acīmredzams progress. Ziņojumā secināts, ka Moldovas finanšu plūsmu un aprites stāvoklis tiek uzskatīts par labvēlīgu turpmākai MFP darbībai. Situācijas attīstība šajā jomā arī

turpmāk tiks rūpīgi uzraudzīta, tostarp ES delegācija Kišiņevā regulāri sniegs progresa ziņojumus saistībā ar publisko finanšu pārvaldības reformām.

- **Ietekmes novērtējums**

ES MFP ir finanšu instruments, kas izmantojams ārkārtas gadījumos ar mērķi sniegt atbalstu nopietnu maksājumu bilances problēmu novēršanai trešās valstīs. Tā kā situācijā, kad nepieciešama strauja reaģēšana, ir politiski nepieciešams ātri virzīties uz priekšu, šis MFP priekšlikums ir atbrīvots no prasības veikt ietekmes novērtējumu saskaņā ar Komisijas labāka regulējuma pamatnostādnēm (SWD (2015) 111 final).

Kopumā Komisijas priekšlikumi bija balstīti uz pieredzi, kas gūta, veicot *ex post* izvērtējumus par iepriekšējām darbībām ES kaimiņvalstīs. Paplašinātā MFP un ar to saistītā ekonomikas korekciju un reformu programma palīdzēs apmierināt Moldovas īstermiņa finansējuma vajadzības. Tā atbalstīs arī politikas pasākumus, kuru mērķis ir stiprināt vidēja termiņa maksājumu bilanci un fiskālo stabilitāti un palielināt ilgtspējīgu izaugsmi, papildinot pašreizējo SVF programmu ar Moldovu. Šiem politikas nosacījumiem vajadzētu būt vērstiem uz dažu būtisku trūkumu novēršanu, kuri gadu gaitā bijuši vērojami Moldovas ekonomikā un ekonomikas pārvaldības sistēmā.

- **Pamattiesības**

Kandidātvalstis un valstis, uz kurām attiecas Eiropas kaimiņattiecību politika, ir tiesības saņemt MFP. MFP piešķiršanas priekšnoteikums ir tāds, ka valstī, kura ir tiesīga saņemt palīdzību, tiek ievēroti efektīvi demokrātiskie mehānismi, tostarp daudzpartiju parlamentārā sistēma un tiesiskums, un tiek garantēta cilvēktiesību ievērošana.

Pēc 2021. gada jūlijā notikušajām vēlēšanām Moldovas iestāžu atjaunotā apņemšanās veikt reformas un spēcīgā politiskā griba attiecībā uz galvenajām reformu jomām, piemēram, tieslietu nozari, labu pārvaldību, tiesiskumu un cīņu pret korupciju, ir nepārprotami pozitīva zīme. Iestādes ir apņēmušās īstenot šīs reformas pārredzamā veidā un saskaņā ar ES standartiem. Tāpēc tiek uzskatīts, ka MFP darbības politiskais priekšnoteikums ir izpildīts.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ir plānots, ka ierosinātais Moldovas esošās MFP darbības palielinājums par 145 miljoniem EUR tiks izmaksāts divos vienādos maksājumos, ko veiks 2023. gadā, ja tiks izpildīti nosacījumi. Finanšu plānojums 2022.–2024. gada periodā noteic, ka dotāciju komponentu 45 miljonu EUR apmērā var finansēt no pieejamā budžeta 14 20 03 01. budžeta pozīcijā "Makrofinansiālās palīdzības (MFP) dotācijas". Aizdevuma komponentam 100 miljonu EUR apmērā nepieciešamās iemaksas (kvota: 9 %) no Ārējās darbības garantijas tiks plānotas saskaņā ar *NDICI* par kopējo summu 9 miljoni EUR (budžeta pozīcija 14 02 01 70 "*NDICI* — Kopējā uzkrājumu fonda finansējums").

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

ES Moldovai piešķirs MFP palielinājumu, kura kopējais apmērs ir 145 miljoni EUR, vidēja termiņa līdz ilgtermiņa aizdevuma veidā ar dotāciju komponentu. Tas palīdzēs segt Moldovas atlikušās finansējuma vajadzības 2023. gadā. Divu papildu maksājumu izmaksa būs atkarīga no papildu politikas pasākumu izpildes.

Palīdzību pārvaldīs Komisija. Tiek piemēroti īpaši noteikumi par krāpšanas un citu nelikumību novēršanu saskaņā ar Finanšu regulu.

Komisija un Moldovas iestādes ir vienojošās par saprašanās memorandu, kurā tiks noteikti strukturālo reformu pasākumi, kas saistīti ar esošo MFP darbību, tostarp jautājumi par termiņiem un secību. MFP palielināšanas rezultātā ar iestādēm tiks apspriesti turpmāki politikas pasākumi, un tie tiks iekļauti spēkā esošajā memorandā.

Turklāt, kā tas parasti ir MFP gadījumā, izmaksas būs atkarīgas citstarp no sekmīgiem pārskatiem SVF programmas ietvaros, kā arī no progresa ES un Moldovas asociācijas nolīguma un *DCFTA* īstenošanā. Komisija cieši sadarbosies ar iestādēm, lai uzraudzītu progresu saistībā ar politikas pasākumiem un priekšnosacījumiem, kā norādīts iepriekš.

2023/0018 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS,

ar ko attiecībā uz makrofinansiālās palīdzības apjomu Moldovas Republikai groza Lēmumu (ES) 2022/563

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 212. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Eiropas Parlaments un Padome 2022. gada 6. aprīlī pieņēma Lēmumu (ES) 2022/563[1], ar ko Moldovai piešķir jaunu makrofinansiālo palīdzību ("MFP") 150 miljonu EUR apmērā vidēja termiņa aizdevumu un dotācijas elementa veidā. Šī MFP stājās spēkā 18. jūlijā uz divarpus gadiem. 2022. gada 1. augustā pēc visu to politikas darbību sekmīgas izpildes, par kurām ar Savienību tika panākta vienošanās saprašanās memorandā, tika izmaksāta pirmā daļa 50 miljonu EUR apmērā.

(2) MFP tika pieņemta vienlaikus ar jaunu SVF 2021. gada 20. decembra programmu Moldovai (paplašinātās kreditēšanas mehānisms / paplašinātās finansēšanas mehānisms 564 miljonu USD vērtībā). Ņemot vērā pieaugošās finansējuma vajadzības, kas lielā mērā izriet no Ukrainā notiekošā kara ietekmes uz Moldovas ekonomiku, 2022. gada 11. maijā SVF pieņēma lēmumu palielināt piešķirtos līdzekļus par 267 miljoniem USD. SVF 2023. gada 9. janvārī paziņoja, ka Moldova ir sekmīgi pabeigusi otro programmas pārskatīšanu, kas ļāva saskaņā ar vienošanos nekavējoties izmaksāt vēl 27 miljonus USD.

(3) Savienības indikatīvā piešķīruma apmērs Moldovai saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību instrumentu bija 518,15 miljoni EUR 2014.–2020. gadam, ieskaitot budžeta atbalstu un tehnisko palīdzību. Vienotajās atbalsta shēmās 2014.–2017. gadam un 2017.–2020. gadam tika noteikts prioritārais sektors sadarbībai ar Moldovu, ko iepriekšējā budžeta periodā finansēja no Eiropas kaimiņattiecību instrumenta. Prioritātes 2021.–2027. gadam ir noteiktas jaunajā daudzgadu indikatīvajā programmā, kas sagatavota ciešā sadarbībā ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām.

(4) Ņemot vērā to, ka Moldovas maksājumu bilancē 2023. gadam joprojām saglabājas būtisks ārējā finansējuma iztrūkums, papildus SVF un citu daudzpusēju iestāžu piešķirtajiem resursiem ir jāpalielina Savienības makrofinansiālā palīdzība, kas Moldovai sniegta saskaņā ar Lēmumu (ES) 2022/563. Pašreizējos ārkārtas apstākļos minēto palielinājumu uzskata par piemērotu atbildi uz Moldovas lūgumu atbalstīt

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2022/563 (2022. gada 6. aprīlis), ar ko piešķir makrofinansiālo palīdzību Moldovas Republikai (OV L 109, 8.4.2022., 6. lpp.).

ekonomikas stabilizāciju saistībā ar SVF programmu. Savienības makrofinansiālā palīdzība atbalstītu Moldovas ekonomikas stabilizācijas un strukturālo reformu programmu, papildinot resursus, kas pieejami saskaņā ar SVF finansiālo vienošanos. Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Lēmums (ES) 2022/563.

(5) Savienības papildu makrofinansiālās palīdzības apmēra noteikšana balstās uz Moldovas atlikušo ārējā finansējuma vajadzību precizētu kvantitatīvu novērtējumu, un tajā tiek ņemta vērā valsts spēja finansēt sevi ar pašas resursiem, jo īpaši izmantojot tās rīcībā esošās starptautiskās rezerves. Palīdzības apmēra noteikšanā ņem vērā arī gaidāmo finansiālo ieguldījumu, ko sniedz daudzpusējie līdzekļu devēji, ieskaitot SVF un Pasaules Banku, un vajadzību nodrošināt taisnīgu sloga sadali starp Savienību un citiem līdzekļu devējiem, kā arī citu Savienības ārējās finansēšanas instrumentu līdzšinējo izmantošanu Moldovā un Savienības vispārējās iesaistes pievienoto vērtību.

(6) Uz Savienības makrofinansiālās palīdzības palielināšanu būtu jāattiecina ekonomikas politikas nosacījumi, kas jāiekļauj spēkā esošajā saprašanās memorandā, kurš līdz ar to būs attiecīgi jāgroza. Turklāt sīki izstrādātie Savienības makrofinansiālās palīdzības finansiālie noteikumi būs jāizklāsta pielikumā aizdevuma nolīgumam un dotāciju nolīgumam, kurus Komisija un Moldova parakstīja 2022. gada 22. jūnijā,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Lēmumu (ES) 2022/563 groza šādi:

(1) lēmuma 1. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1. Savienība piešķir Moldovai makrofinansiālo palīdzību ar maksimālo summu EUR 295 miljoni (“Savienības makrofinansiālā palīdzība”), lai atbalstītu Moldovas ekonomikas stabilizāciju un plašu reformu programmu. No minētās maksimālās summas līdz EUR 220 miljoniem ir pieejami aizdevumu veidā un līdz EUR 75 miljoniem — dotāciju veidā. Pirms Savienības makrofinansiālās palīdzības izmaksāšanas Savienības attiecīgā gada budžets ir jāapstiprina Eiropas Parlamentam un Padomei. Palīdzība dod ieguldījumu Moldovas maksājumu bilances vajadzību segšanā, kā konstatēts SVF programmā.”;

(2) lēmuma 4. pantu groza šādi:

(a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

2. “1. Ievērojot 3. punktā minētos nosacījumus, Komisija Savienības makrofinansiālo palīdzību dara pieejamu piecos maksājumos, no kuriem katru veido gan aizdevuma, gan dotācijas daļa. Katra maksājuma apmēru nosaka grozītajā saprašanās memorandā, kas minēts 2. pantā.”;

(b) panta 4. punktu aizstāj ar šādu:

“4. Otro maksājumu principā veic ne agrāk kā trīs mēnešus pēc pirmā maksājuma veikšanas. Trešo maksājumu principā veic ne agrāk kā trīs mēnešus pēc otrā maksājuma veikšanas. Ceturto maksājumu principā veic ne agrāk kā trīs mēnešus pēc

trešā maksājuma veikšanas. Piekto maksājumu principā veic ne agrāk kā trīs mēnešus pēc ceturtā maksājuma veikšanas.”

4. pants

Šis lēmums stājas spēkā trešajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā — *priekšsēdētāja*	*Padomes vārdā —* *priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

1.2. Attiecīgā rīcībpolitikas joma

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

1.4.2. Konkrētie mērķi

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

1.4.4. Snieguma rādītāji

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

3.2.5. Trešo personu iemaksas

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par turpmāku makrofinansiālo palīdzību Moldovas Republikai

1.2. Attiecīgās politikas jomas *ABM/ABB* struktūrā[2]

Politikas joma: ekonomika un finanses

Darbība: starptautiskā ekonomika un finanses

1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība

☐ Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **jaunu darbību**

☐ Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu/sagatavošanas darbību**[3]

☐ Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **esošas darbības pagarināšanu**

X Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **darbību, kas pārveidota jaunā darbībā**

1.4. Mērķi

1.4.1. Komisijas daudzgadu stratēģiskie mērķi, kurus plānots sasniegt ar priekšlikumu/iniciatīvu

"Ekonomika cilvēku labā"

"Spēcīgāka Eiropa pasaulē"

1.4.2. Konkrētie mērķi

a) atbalstu makroekonomiskajai stabilitātei un izaugsmi veicinošām reformām ārpus ES, tostarp uzturot regulāru dialogu par ekonomikas jautājumiem ar galvenajiem partneriem un sniedzot makrofinansiālu palīdzību; un

b) partneriem sniegt atbalstu paplašināšanās procesā un ES paplašināšanās un kaimiņattiecību politikas un citu ES prioritāšu īstenošanā, veicot ekonomisko analīzi un sniedzot politikas novērtējumus un konsultācijas.

1.4.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz labuma guvējiem/mērķgrupām.

- Palīdzēt segt Moldovas ārējā finansējuma vajadzības saistībā ar tās maksājumu bilances būtisku pasliktināšanos, ko izraisījusi Krievijas iebrukuma Ukrainā ietekme uz Moldovas ekonomiku, kā arī pašreizējā ārkārtas situācija enerģētikas jomā.
- Apmierināt partnera budžeta finansēšanas vajadzības.
- Atbalstīt fiskālās konsolidācijas centienus un ārējo stabilizāciju saistībā ar SVF programmu.

---

2 *ABM*: budžeta līdzekļu vadība pa darbības jomām; *ABB*: budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām.

3 Kā paredzēts Finanšu regulas 54. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

- Atbalstīt strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot vispārējo makroekonomikas valdību, stiprināt ekonomikas pārvaldību un pārredzamību un uzlabot ilgtspējīgas izaugsmes apstākļus.

1.4.4. Snieguma rādītāji

Norādīt, pēc kādiem rādītājiem seko līdzi progresam un sasniegumiem.

Moldovas iestādēm būs regulāri jāziņo Komisijas dienestiem par ekonomikas rādītāju kopumu un pirms visu palīdzības daļu izmaksas jāiesniedz visaptverošs ziņojums par atbilstību saskaņotajiem politikas nosacījumiem.

Komisijas dienesti turpinās uzraudzīt publisko finanšu pārvaldību pēc Moldovas finanšu plūsmu un administratīvo procedūru operatīvā novērtējuma, kas iesniegts 2020. gada jūnijā. ES delegācijas pie partneriem arī regulāri ziņos par jautājumiem, kas attiecas uz palīdzības uzraudzību. Komisijas dienesti uzturēs ciešus sakarus ar SVF un Pasaules Banku, lai izmantotu to atziņas, kas gūtas no to pašreizējās darbības ar attiecīgajiem partneriem.

Ierosinātajā lēmumā ir paredzēts Padomei un Eiropas Parlamentam adresēts gada ziņojums, kurā iekļauts šīs darbības īstenošanas novērtējums. Divu gadu laikā pēc īstenošanas perioda beigām tiks veikts neatkarīgs *ex post* izvērtējums par palīdzību.

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

Palīdzības izmaksa būs atkarīga no politisko priekšnoteikumu izpildes un Moldovas un SVF ekonomiskās programmas apmierinošas īstenošanas gaitas. Turklāt Komisija vienojas ar Moldovas iestādēm par konkrētiem politikas nosacījumiem, kas jāiekļauj esošajā saprašanās memorandā.

Papildu palīdzību plānots izmaksāt divās daļās. Paredzams, ka pirmā daļa tiks izmaksāta 2023. gada 3. ceturksnī, savukārt otro daļu varētu izmaksāt 2023. gada 4. ceturksnī, ja būs īstenoti politikas pasākumi, kas saistīti ar katru maksājumu.

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

Makrofinansiālās palīdzības instruments ir uz politiku balstīts instruments, kas paredzēts, lai apmierinātu īstermiņa un vidēja termiņa ārējās finanšu vajadzības. Pašreizējās krīzes kontekstā MFP palīdzēs nodrošināt ekonomikas politikas iespējas iestādēm, lai tās varētu efektīvi reaģēt uz ārējās pozīcijas pasliktināšanos un pieaugošajām fiskālajām vajadzībām. MFP arī palīdzēs veicināt makroekonomisko un politisko stabilitāti. Šī darbība papildinās resursus, ko piešķir starptautiskās finanšu iestādes, divpusējie līdzekļu devēji un citas ES finanšu iestādes. Tādējādi tā veicinās starptautiskās sabiedrības sniegtā finansiālā atbalsta, kā arī citas ES finansiālās palīdzības, tostarp budžeta atbalsta darbību, vispārējo efektivitāti.

Turklāt, nodrošinot ilgtermiņa finansējumu ar ļoti izdevīgiem noteikumiem, kas parasti ir pievilcīgāki nekā pārējo starptautisko vai divpusējo līdzekļu devēju noteikumi, paredzams, ka MFP programma palīdzēs valdībai izpildīt budžetu bez fiskālajām novirzēm un veicinās parāda atmaksājamību.

Papildus MFP finansiālajai ietekmei ierosinātā programma stiprinās valdības apņēmību īstenot reformas un tās centienus veidot ciešākas attiecības ar ES, kā paredzēts asociācijas nolīgumā, kurš stājās spēkā 2016. gadā, un kā liecina 2022. gada 23. jūnijā piešķirtais kandidātvalsts statuss. Šis rezultāts tiks panākts, cita starpā izmantojot atbilstošus nosacījumus palīdzības izmaksāšanai. Plašākā kontekstā programma būs signāls, ka ES ir gatava atbalstīt partnerus austrumu kaimiņreģionā, tostarp Moldovu, ekonomisko grūtību brīžos.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

Makrofinansiālās palīdzības darbībām, kas sniegtas partneriem, ir jāveic *ex post* izvērtējums. Līdz šim veiktajos izvērtējumos (par pabeigtajām MFP programmām) tika secināts, ka MFP darbības, lai arī dažkārt nelielā mērā un netieši, veicina ārējās ilgtspējas un makroekonomiskās stabilitātes uzlabošanos, kā arī palīdz partnerim īstenot strukturālās reformas. Vairumā gadījumu MFP darbībām bija pozitīva ietekme uz partnera maksājumu bilanci, un tās palīdzēja mazināt šo valstu budžeta ierobežojumus. Tās arī veicināja nedaudz lielāku ekonomikas izaugsmi.

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu

Daudzgadu finanšu shēmā 2021.–2027. gadam MFP aizdevumu piešķiršanu nodrošinās no Ārējās darbības garantijas Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē" ietvaros. MFP paredzētā (indikatīvā) aizdošanas spēja ir pietiekama, lai segtu šo darbību, kā arī citas īstenotās MFP darbības.

Iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

ES ir viena no lielākajām līdzekļu devējām Moldovai un atbalsta tās ekonomikas, strukturālās un institucionālās reformas, kā arī pilsonisko sabiedrību. ES finansiālais atbalsts Moldovai laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam bija 518,15 miljoni EUR (daudzgadu indikatīvā programma 2021.–2027. gadam, kas pašlaik tiek gatavota). Šajā kontekstā šī MFP darbība papildina citas ES ārējās darbības vai instrumentus, ko izmanto Moldovas atbalstam. Tā ir saskaņota arī ar jauno instrumentu "Eiropa pasaulē" (Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu) un Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA III*) 2021.–2027. gadam.

Salīdzinot ar citiem ES instrumentiem, galvenā MFP pievienotā vērtība būtu palīdzēt izveidot stabilu makroekonomisko vidi, tostarp veicinot maksājumu bilances un budžeta situācijas ilgtspēju un pienācīgus pamatnosacījumus strukturālo reformu veicināšanai. MFP nenodrošina regulāru finansiālo atbalstu un ir jāpārtrauc, tiklīdz ir stabilizēta partnera ārējā finansiālā situācija.

Ar MFP tiktu papildinātas arī starptautiskās sabiedrības plānotās darbības, jo īpaši SVF un Pasaules Bankas atbalstītās korekciju un reformu programmas.

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums

Izmantojot aizdevumus, šī MFP darbība palielina ES budžeta efektivitāti, radot sviras efektu, un nodrošina izmaksu ziņā visefektīvāko risinājumu.

Komisija ir pilnvarota Eiropas Savienības un *Euratom* vārdā aizņemties līdzekļus no kapitāla tirgiem, izmantojot ES galvojumu. Mērķis ir iegūt no tirgus līdzekļus ar vislabākajām pieejamajām likmēm, ņemot vērā ES/*Euratom* augsto kredītstatusu (AAA reitings: *Fitch*, *Moody's* un *DBRS*, AA reitings: *S&P*, visi ar stabilu perspektīvu), un tad aizdot tos atbalstttiesīgiem aizņēmējiem saistībā ar aizdevumiem Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisma, maksājumu bilances mehānisma, MFP un *Euratom* projektu ietvaros. Aizņemšanās un aizdošana tiek veiktas kā kompensējoši darījumi, nodrošinot, ka ES budžets neuzņemas nekādu procentu likmju vai ārvalstu valūtas risku. Mērķis aizņēmumu un aizdevumu darbībām iegūt līdzekļus ar vislabākajām pieejamajām likmēm ir sasniegts, jo šīs likmes ir tādas pašas kā salīdzināmām iestādēm (EIB, *EFSM* un ESM).

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme

X Ierobežots ilgums

– ☐ darbības laiks no 2022. līdz 2024. gadam

– ☐ finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām — no 2022. līdz 2024. gadam, uz maksājumu apropriācijām — no 2022. līdz 2025. gadam.

☐ **Beztermiņa**

– Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG. gadam,

– pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi[4]

X Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**:

– **X** ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;

– ☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☐ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

– ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;

– ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);

– ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;

– ☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;

– ☐ publisko tiesību subjektiem;

– ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, tādā mērā, kādā tiem ir pienācīgas finanšu garantijas;

– ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuriem ir pienācīgas finanšu garantijas;

– ☐ personām, kurām, ievērojot Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu, uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.

– *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, sniedziet papildu informāciju iedaļā "Piezīmes".*

Piezīmes

[4] Sīkāku informāciju par pārvaldības veidiem un atsauces uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļa vietnē: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

Saskaņā ar šo lēmumu finansējamās darbības no galvenās mītnes tiešā pārvaldībā un ar Savienības delegāciju atbalstu īstenos Komisija.

Šī ir makroekonomiska veida palīdzība, un tās struktūra atbilst SVF atbalstītajai programmai. Komisijas dienesti veiks darbības uzraudzību, pamatojoties uz SVF atbalsta vienošanās īstenošanā gūtajiem panākumiem un konkrētiem reformu pasākumiem, par kuriem jāvienojas ar partneru iestādēm saprašanās memorandā; uzraudzības biežums būs atkarīgs no maksājumu skaita (skatīt arī 1.4.4. punktu).

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

Saskaņā ar šo lēmumu finansējamās darbības no galvenās mītnes tiešā pārvaldībā un ar Savienības delegāciju atbalstu īstenos Komisija.

MFP izmaksu veikšanas priekšnosacījums ir sekmīga pārskatīšana un katrai darbībai piešķirto nosacījumu izpilde. Nosacījumu izpildi rūpīgi uzrauga Komisija ciešā sadarbībā ar Savienības delegācijām.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

Apzinātie riski

Saistībā ar ierosinātajiem makrofinansiālās palīdzības pasākumiem pastāv fiduciārie, politikas un politiskie riski.

Pastāv risks, ka MFP varētu tikt izmantota krāpnieciskā veidā. Tā kā MFP (atšķirībā no, piemēram, projektu finansēšanas) nav saistīta ar konkrētiem izdevumiem, šis risks ir atkarīgs no tādiem faktoriem kā pārvaldības sistēmu vispārējā kvalitāte partnera centrālajā bankā un finanšu ministrijā, administratīvās procedūras, kontroles un pārraudzības funkcijas, IT sistēmu drošība un iekšējo un ārējo revīziju struktūras.

Otrais risks ir saistīts ar iespēju, ka partneris neizpildīs no ierosinātajiem MFP aizdevumiem izrietošās finanšu saistības pret ES (saistību neizpildes risks vai kredītrisks) — to varētu izraisīt, piemēram, partnera maksājumu bilances un fiskālā stāvokļa būtiska turpmāka pasliktināšanās.

Iekšējās kontroles sistēmas

Makrofinansiālajai palīdzībai piemēros pārbaudes, kontroles un revīzijas procedūras, par kurām atbild Komisija, tostarp Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Eiropas Revīzijas palāta, kā paredzēts Finanšu regulas 129. pantā.

<u>*Ex ante*</u>: Komisijas novērtējums par saņēmējvalsts pārvaldības un kontroles sistēmu. Vajadzības gadījumā Komisija attiecībā uz katru saņēmējvalsti veic finanšu plūsmu un kontroles vides *ex ante* operatīvo novērtējumu, izmantojot konsultantu tehnisko atbalstu. Lai nodrošinātu pietiekamu pārliecību par pareizu finanšu pārvaldību, tiek veikta centrālās bankas un finanšu ministrijas grāmatvedības procedūru, pienākumu sadales un iekšējās/ārējās revīzijas analīze. Nepilnību konstatēšanas gadījumā tiek

uzstādīti nosacījumi, kuri jāizpilda pirms atbalsta izmaksāšanas. Turklāt vajadzības gadījumā tiek noslēgtas speciālas vienošanās attiecībā uz maksājumiem (piemēram, par norobežotiem kontiem).

Īstenošanas laikā: Komisija pārbauda partnera periodiskās deklarācijas. Attiecībā uz maksājumu veikšanu 1) *ECFIN* ģenerāldirektorāta darbinieki ciešā sadarbībā ar ES delegācijām un ārējām ieinteresētajām personām, piemēram, SVF, uzrauga saskaņoto nosacījumu izpildi, un 2) tiem tiek piemērota parastā kontroles procedūra, kas paredzēta *ECFIN* ģenerāldirektorātā izmantotajā finanšu shēmā (2. modelis), tostarp finanšu nodaļas veikta pārbaude par to, kā tiek izpildīti iepriekš minētie palīdzības izmaksāšanas nosacījumi. Maksājumu veikšanu saistībā ar MFP darbībām var pakļaut papildu neatkarīgām *ex post* pārbaudēm (dokumentu pārbaudēm un/vai pārbaudēm uz vietas), ko veic ģenerāldirektorāta *ex post* kontroles grupas amatpersonas. Šādas pārbaudes var tikt ierosinātas arī pēc pieprasījuma, ko veicis atbildīgais kredītrīkotājs ar pastarpināti deleģētām pilnvarām. Nepieciešamības gadījumā var tikt veikta maksājumu pārtraukšana un atlikšana, finanšu korekcijas (ko īsteno Komisija) un līdzekļu atguve (kas līdz šim gan vēl nav noticis); šie pasākumi ir nepārprotami paredzēti finansēšanas nolīgumos ar partneriem.

2.2.3. Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

Ieviestās kontroles sistēmas, piemēram, *ex ante* operatīvie novērtējumi vai *ex post* novērtējumi, nodrošināja efektīvu kļūdu īpatsvaru 0 % no MFP maksājumiem. Nav zināmi gadījumi, kad būtu notikusi krāpšana, korupcija vai nelikumīgas darbības. Visas MFP darbības notiek saskaņā ar skaidru intervences loģiku, kas dod Komisijai iespēju novērtēt to ietekmi. Veiktās kontroles ļauj pārliecināties par politiskajiem mērķiem un prioritātēm un par to īstenošanu.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Lai mazinātu krāpnieciskas izmantošanas riskus, ir un tiks veikti vairāki pasākumi.

Pirmkārt, aizdevuma nolīgumā ir paredzēts noteikumu kopums par inspekcijām, krāpšanas novēršanu, revīzijām un līdzekļu atgūšanu krāpšanas vai korupcijas gadījumā. Paredzēts arī, ka palīdzība būs saistīta ar vairākiem konkrētiem politiskiem nosacījumiem, tostarp publiskā sektora finanšu pārvaldības jomā, lai stiprinātu efektivitāti, pārredzamību un pārskatatbildību. Turklāt palīdzība tiks iemaksāta īpašā kontā partnera centrālajā bankā.

Bez tam saskaņā ar Finanšu regulas prasībām Komisijas dienesti veica operatīvo novērtējumu par Moldovas finanšu un administratīvo apriti, lai pārliecinātos, ka esošās procedūras programmu palīdzības, tostarp MFP, pārvaldībai nodrošina pienācīgas garantijas. Šis novērtējums tika veikts 2020. gadā un ietvēra tādas jomas kā budžeta sagatavošana un izpilde, publisko iekšējo finanšu kontrole, iekšējā un ārējā revīzija, publiskā iepirkuma, naudas un publiskā parāda pārvaldība, kā arī centrālās bankas neatkarība. ES delegācijas pie attiecīgajiem partneriem turpinās cieši uzraudzīt norises šajā jomā. Komisija arī izmanto atbalsta darbības budžeta jomā, lai palīdzētu attiecīgajiem partneriem uzlabot PFP sistēmas, un šos centienus stingri atbalsta arī citi līdzekļu devēji.

Visbeidzot, palīdzībai piemēros pārbaudes, kontroles un revīzijas procedūras, par kurām atbild Komisija, tostarp Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) un Eiropas Revīzijas palāta, kā paredzēts Finanšu regulas 129. pantā.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Daudzums	Dif./nedif.[5]	no EBTA valstīm[6]	no kandidātvalstīm[7]	no trešām valstīm	Finanšu regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē
	14.02.01.70.06 [MFP aizdevumi — *EAG*]	Dif.	NAV	NAV	NAV	NAV
	14.20.03.01 [MFP dotācijas]	Dif.	NAV	NAV	NAV	NAV

- Jaunveidojamās budžeta pozīcijas — nepiemēro

[5] Dif. — diferencētās apropriācijas, nedif. — nediferencētās apropriācijas.
[6] EBTA — Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.
[7] Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

– ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas

– **X Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:**

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	6	**6. izdevumu kategorija "Kaimiņattiecības un pasaule"**

ĢD: *ECFIN*			Gads: **2021**	Gads: **2022**	Gads: **2023**	Gads: **2024**	Gads: **2025**	**KOPĀ**
○ Darbības apropriācijas								
Budžeta pozīcija[8] 14.02.01.70.06 [MFP aizdevumi — *EAG*]	Saistības	(1a)		10,8	9			**19,8**
	Maksājumi	(2 a)		10,8	9			**19,8**
Budžeta pozīcija 14.20.03.01 [MFP dotācijas]	Saistības	(1b)		30	45			**75**
	Maksājumi	(2b)		20	55			**75**
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem[9]								
Budžeta pozīcija 14.20.03.01		(3)					0,15	**0,15**
KOPĀ	Saistības	=1a+1b +3		40,8	54		0,15	**94,95**

8 Saskaņā ar oficiālo budžeta nomenklatūru.

9 Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās *BA* pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

***ECFIN* ĢD apropriācijas**	Maksājumi	=2a+2b +3		30,8	64		0,15	**94,95**

○ KOPĀ darbības apropriācijas	Saistības	(4)		40,8	54			**94,8**
	Maksājumi	(5)		30,8	64			**94,8**
○ KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem		(6)					0,15	**0,15**
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas **6. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas**	Saistības	=4+ 6		40,8	54		0,15	**94,95**
	Maksājumi	=5+ 6		30,8	64		0,15	**94,95**

Ja priekšlikums/iniciatīva ietekmē vairāk nekā vienu darbības izdevumu kategoriju, atkārtot iepriekš minēto iedaļu: (miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata))

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	**7. izdevumu kategorija "Eiropas publiskā pārvalde"**

Šī iedaļa būtu jāaizpilda, izmantojot administratīva rakstura budžeta datu izklājlapu, kas vispirms jānoformē tiesību akta finanšu pārskata pielikumā (iekšējo noteikumu V pielikums), kurš starpdienestu konsultāciju vajadzībām tiek augšupielādēts sistēmā *DECIDE*.

ĢD: *ECFIN*			Gads: **2021**	Gads: **2022**	Gads: **2023**	Gads: **2024**	Gads: **2025**	**KOPĀ**
Cilvēkresursi			0,034	0,044	0,044	0,011	0,011	**0,144**
Citi administratīvie izdevumi				0,020	0,020			**0,040**
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas **7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas**	Apropriācijas		0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**
	(Saistību summa = maksājumu summa)		0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**

			Gads: **2021**	Gads: **2022**	Gads: **2023**	Gads: **2024**	Gads: **2025**	**KOPĀ**
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas	Saistības	=4+ 6	0,034	40,864	54,064	0,011	0,161	**95,134**

1.–7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas (atsauces summa)	Maksājumi	=5+ 6	0,034	30,864	64,064	0,011	0,161	**95,134**

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus ⇩		**2021.** gads		**2022.** gads		**2023.** gads		**2024.** gads		**2025.** gads		**KOPĀ**	
	Veids[10]	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Kopējais daudzums	Kopējās izmaksas
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 1[11]													
– Iznākums Nr. 1.	Dotāciju piešķīrumi			1	20	2	55					3	75
– Iznākums Nr. 2.	Ārējās darbības garantijas nodrošinājums			3	10,8	2	9					5	19,8
– Iznākums Nr. 3.	*Ex post* izvērtējums									1	0,15	1	0,15
Starpsumma — konkrētais mērķis Nr. 1		-	-	4	30,8	4	64	-	-	1	0,15	9	94,95
KOPĒJĀS IZMAKSAS		-	-	4	30,8	4	64	-	-	1	0,15	9	94,95

[10] Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

[11] Kā norādīts 1.4.2. punktā. Konkrētie mērķi

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

– **X Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:**

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	Gads: **2021**	Gads: **2022**	Gads: **2023**	Gads: **2024**	**2025.** gads	**KOPĀ**
Daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA						
Cilvēkresursi	0,034	0,044	0,044	0,011	0,011	**0,144**
Citi administratīvie izdevumi		0,020	0,020			**0,040**
Starpsumma – daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**
Ārpus daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS[12]						
Cilvēkresursi						
Pārējie administratīvie izdevumi						
Starpsumma — ārpus daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS						
KOPĀ	0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD.

[12] Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās *BA* pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.3.1. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

– **X Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:**

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

		Gads: **2021**	Gads: **2022**	**2023.** gads	**2024.** gads	**2025.** gads
	○ Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)					
20 01 02 01 (Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības)		0,100	0,250	0,150	0,010	0,100
20 01 02 03 (Delegācijas)						
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)						
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)						
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)						
	○ Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu PSE)[13]					
20 02 01 (*AC, END, INT*, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)		0,200	0,350	0,200	0,010	0,100
20 02 03 (*AC, AL, END, INT* un *JPD* delegācijās)						
XX 01 xx **yy zz** [14]	– galvenajā mītnē					
	– delegācijās					
01 01 01 02 (*AC, END, INT* — netiešā pētniecība)						
01 01 01 12 (*AC, END, INT* — tiešā pētniecība)						
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)						
KOPĀ		**0,300**	**0,600**	**0,350**	**0,020**	**0,200**

XX ir attiecīgā politikas joma vai budžeta sadaļa.

Nepieciešamie cilvēkresursi tiks nodrošināti, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	D direkcijas direktors: uzraudzīt un pārvaldīt darbību, sazināties ar Padomi un Parlamentu par šā lēmuma pieņemšanu un saprašanās memoranda (SM) apstiprināšanu, risināt sarunas par SM ar Moldovas iestādēm, pārskatīt ziņojumus, vadīt pārbaudes komandējumus un novērtēt nosacījumu izpildē gūtos panākumus. Nodaļas vadītājs / Nodaļas vadītāja vietnieks D direkcijā: palīdzēt direktoram darbības pārvaldībā, sazināties ar Padomi un Parlamentu par šā lēmuma pieņemšanu un saprašanās memoranda apstiprināšanu, risināt sarunas ar Moldovas iestādēm par saprašanās memorandu un aizdevuma līgumu (kopā ar *BUDGET* ĢD), pārskatīt ziņojumus un nosacījumu izpildē gūtos panākumus. *BUDGET* ĢD (E1 un E3 nodaļa direktora uzraudzībā): sagatavot aizdevuma līgumu, risināt sarunas ar Moldovas iestādēm un gādāt par to, lai līgumu apstiprinātu atbildīgie Komisijas dienesti un abas puses to parakstītu. Pārraudzīt procesus pēc aizdevuma līguma stāšanās spēkā. Sagatavot Komisijas lēmumus par aizņēmuma darījumiem, pārraudzīt līdzekļu pieprasījumu iesniegšanu, izvēlēties bankas, sagatavot un izpildīt

13 *AC* – līgumdarbinieki, *AL* – vietējie darbinieki, *END* – valstu norīkotie eksperti, *INT* – aģentūru darbinieki, *JPD* – jaunākie eksperti delegācijās.

14 Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām *BA* pozīcijām).

	finansēšanas darījumus un izmaksāt līdzekļus Moldovai. Veikt administratīvus uzdevumus saistībā ar aizdevuma atmaksas pārraudzību. Sagatavot attiecīgos ziņojumus par iepriekš minētajām darbībām.
Ārštata darbinieki	Ekonomisti, MFP sektors (D direkcija): sagatavot lēmumu un SM, sazināties ar iestādēm un starptautiskām finanšu iestādēm, doties pārbaudes komandējumos, sagatavot Komisijas dienestu ziņojumus un Komisijas procedūras saistībā ar palīdzības pārvaldību, sazināties ar neatkarīgiem ekspertiem par operatīvo novērtējumu un *ex post* izvērtējumu.

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikums/iniciatīva:

– **X pilnībā pietiek ar līdzekļu pārvietošanu daudzgadu finanšu shēmas (DFS) attiecīgajā izdevumu kategorijā**

3.2.5. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

– **X neparedz trešo personu līdzfinansējumu**

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

– **X Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.**